

Pensum på iPad

Nyt projekt med digitalt pensum på tablet-computere gennemført på Universitetsbiblioteket i Oslo. Forskningsbibliotekerne kan komme til at spille en vigtig rolle ved levering af pensum og uddannelse af de studerende i forbindelse med indførelsen af den ny teknologi. Men det kræver, at bibliotekerne griber chancen...

Andreas Christensen andreas.christensen@ub.uio.no, Live Rasmussen, live.rasmussen@ub.uio.no og Andrea Gasparini, a.a.gasparini@ub.uio.no, Universitetsbiblioteket I Oslo

Universitetsbiblioteket i Oslo delte i efteråret 2010 tablet-computere med digitalt pensum ud til to studentergrupper. Den ene gruppe var studerende på bachelorprogrammet for samfundsøkonomi – den anden studerende ved Institutt for geofag. Økonomerne fik en e-ink-model, Boox 60 fra kinesiske Onyx, mens de geologistuderende var heldigere – de fik lov til at låne en iPad.

Forskningsbiblioteket som ny leverandør af pensum

Pensumlitteratur får de studerende normalt ikke af Universitetsbiblioteket i Oslo – den køber og betaler de selv. Ved overgang til digitalt pensum får bibliotekerne pludselig mulighed for også at blive leverandører af pensum. Men bliver det i konkurrence med boghandlerne og forlagene, eller finder man sammen om et naturligt samarbejde? I dette projekt samarbejdede biblioteket med universitetsboghandlen Akademi, som sponsorerede tablet-computerne.

Uforberedte forlag

Da vi skulle hente tilladelse til at distribuere pensum i det digitale format, opdagede vi hurtigt, at forlagene endnu ikke er nået til dette punkt i deres udvikling. Den lærebog, som vi skulle anskaffe til de geologistuderende, var endnu ikke tilgængelig i digital form, og forlaget var tydeligvis ikke klar til at distribuere bogen digitalt.

Værre var det med den pensumbog, som vi skulle skaffe til de økonomistuderende. Det lykkedes ikke at anskaffe den digitalt, så deres digitale pensum kom til at bestå af artikler, kompendier og underviserens slides, som kunne downloades før forelæsningerne.

Papir og blyant til notater – iPad til mail og facebook

Med pensum på tablet-computerne, og de nødvendige apps installeret på iPad'en, var vi klar til at iagttage de studerende i digitalt studiemode. Det første, vi lagde mærke til, var, at nærmest ingen brugte deres iPad. Auditoriets indretning gjorde det nærmest umuligt at balancere med en iPad under forelæsningen. Til notatbrug er iPad'en tilmed for langsom, mens økonomernes Boox er direkte ubrugelig til dette formål. Så de studerende brugte papir og blyant, som de altid har gjort. For de studerende, som brugte deres iPad i løbet af forelæsningen, var den en distraktion og en fristelse til at falde hen til sociale medier, webviser og email.

Boox er mest velegnet til læsning af typografisk enkle dokumenter – og mindre god til håndtering af økonomilitteratur med grafer, tabeller og diagrammer. Det er ganske enkelt for vanskeligt at navigere i dokumenter med grafisk indhold, og zoomfunktionen er nærmest brugerfjendtlig. På dette område er iPad'en med sin enkle og intuitive zoomfunktion derimod suveræn.

Når det kommer til læsning af længere artikler på iPad'en, var de studerende uenige – nogle mente den matchede en almindelig bog, mens andre klagede over trætte øjne.

Kurser i den ny teknologi

Fælles for Boox og iPad er, at man kan søge på tværs af hele pensummet – en nyttig funktion, som de studerende desværre kun i begrænset grad gjorde brug af. iPad'ens mulighed for at gøre anmærkninger og dele notater blev heller ikke udnyttet af de studerende. Måske har vi overvurderet de studendes vilje til at sætte sig ind i den ny teknologi? Et kursus før projektets start kunne måske have hjulpet dem til at udnytte teknologien bedre – her er en niche, som bibliotekerne skulle opsøge, mens teknologien er ny.

iPad'en velegnet til gruppearbejde

Brug af iPad'en i gruppearbejde gav den største gevinst, hvad angår læring. Med pensumlitteraturen, forelæserens slides og andre dokumenter på skærmen har de studerende et godt og fleksibelt værktøj, som er let at sende over på den anden side af bordet under en diskussion. Den fysiske udformning gør den mere velegnet til gruppearbejde end en bærbar computer, som er større og tungere, og som desuden sætter en skærmvæg op mellem gruppemedlemmerne. Desuden er iPad'en en gevinst for miljøet – de studerende iPad-brugere gav udtryk for, at de printede langt mindre end tidligere.

Digitalt pensum venter lige om hjørnet

Fremover kan vi forvente, at forlagene satser langt mere på digitalt pensum. De studerende vil opdage, at pensumbøger, som kan vise film og 3D-animationer, bidrager med noget helt andet end de traditionelle papirbøger. Den udvikling kan meget snart blive virkelighed, og det er vigtigt, at universiteternes infrastruktur og personale tilpasser sig overgangen. Om det bliver bibliotekerne, boghandlerne eller forlagene, som ender med at blive leverandører af det digitale pensum, må vi vente med at finde ud af. 